

Nidaroskonferansen

– årets primærmedisinske

■ TOM SUNDAR • Utpostens redaksjon

gressen myldreplass

Bortimot 1200 leger og medarbeidere valfartet til Trondheim i slutten av oktober, da Nidaros-kongressen for 13. gang kunne by på en bred faglig meny og et spennende sosialt program. Den ukelange stormønstringen innfridde forventningene – med Radisson Blu Royal Garden Hotel som hovedarena.

Under mottoet *Sammen skal vi lege* ble Trondheimskongressen arrangert 21.–25. oktober. Programmet omfattet til sammen 28 kurs, herunder to grunnkurs i allmennmedisin og ett i samfunnsmedisin. I tillegg var det frie foredrag med over 20 bidragsytere, daglige plenumsamlinger samt ulike workshops. Om kvelden var det ulike sammenkomster så som «Get together»-samlinger og øl- og vinkurs. Med andre ord: noe for enhver smak.

Nidarosgjesten

Blant plenumsforeleserne var årets Nidarosgjest, professor i allmennmedisin Bohumil Seifert ved Karls Universitet i Praha. Seifert har vært ledende i arbeidet for å fremme allmennmedisin som et akademisk fag i Tsjekkia – og i Europa er han kjent fra en rekke faglige fora. I juni i år ledet han organisasjonskomiteen for WONCA World Conference, som ble arrangert i Praha.

I sitt plenumsforedrag understreket han behovet for en robust primærhelsetjeneste, i tråd med den avdøde amerikanske legen Barbara Starfields visjoner. Seifert brukte det engelske uttrykket «great synthesizers» for å karakterisere allmennlegenes koordinerende rolle i et stadig mer spesialisert og dermed også fragmentert helsevesen. Han beskrev utviklingstrekk i tsek-

Lyttende tilhørere under plenumsforedraget ved årets Nidarosgjest professor Bohumil Seifert fra Praha.

kisk primærmedisin i tiden etter den kalde krigen, fra 1989 til i dag – og var tydelig på at allmennmedisin ikke er noen «annenrangs» spesialitet. Selv om tsjekkerne har færre økonomiske ressurser å spille på enn det vi har i Norge, gjør allmennlegene en formidabel innsats. Imidlertid er allmennpraksis preget av «forgubbing» og det må derfor satses mer på å rekruttere unge leger, påpekte Seifert. Dette er en diskusjon som er parallell med den vi har her hjemme – og utfordringene er gjenkjennbare.

Hetlevik fikk Nidarosprisen

Det er bestandig spenning og forventning knyttet til hvem som blir tildelt Nidarosprisen – en hedersbevisning for faglig allmennmedisinsk innsats, spesielt innen utdanning, informasjon og fagutvikling. Irene Hetlevik, professor i allmennmedisin ved Allmennmedisinsk forskningsenhet ved NTNU, fikk velfortjent årets pris. Hun tok doktorgraden i 1999 på et arbeid om kliniske retningslinjers rolle ved kardiovaskulær risikointervensjon i allmennpraksis, og har i en årrekke kombinert forskning med fastlegepraksis.

I sitt glitrende prisvinnerforedrag *Kunnskap på allmennmedisinens egne premisser*, påpekte Hetlevik at når vitenskap nærmest gjøres synonymt med objektive, kvantitative målinger på gruppenivå, blir kunnskapen depersonalisert: «Det blir kunnskap om en kropp som ikke har 'sitt liv' i seg – og det bidrar til tre store problemområder i allmennpraksis og samfunnet, nemlig medisinsk uforklarte tilstander, medisinsk risiko og multimorbiditet.»

Ny giv for samfunnsmedisin: Grunnkurset i Trondheim rekrutterte 60 deltakere, herunder kommuneleger, fastleger og leger fra tilsynsmyndigheter og helseforvaltning.

God stemning – som alltid – under festmiddagen!

Helge Garåsen, lege og kommunaldirektør i Trondheim, holder foredrag ved kurset i samfunnsmedisin.

Hun advarte mot «silotenkning» i medisinsk forskning, dvs. en oppstykket kunnskapsproduksjon – understøttet av ekspertgrupper, pasientforeninger og industrisponsorer – som avstedkommer en lang rekke risiko- og sykdomsdefinisjoner som blir tatt inn i kliniske retningslinjer: «Allmennleger må også regne med å bli målt i forhold til nasjonale retningslinjer. Å holde seg orientert og å lese det store antall retningslinjer som produseres innebærer et praktisk problem i en hverdag uten 'ubrukt reservekapasitet'. Siden helsetjenesten og befolkningen er prisgitt den kunnskapen som forskningen bringer fram, er det viktig at forskerne er seg bevisst at de skaper en virkelighet som de derfor er ansvarlige for.»

«Faget er ikke selvbegrensende i sin umettelige ekspansjon», påpekte Irene Hetlevik, som avsluttet med følgende oppfordring. «Kunnskapen overvelder faget og styrer fagets utøvere, spesielt i allmennmedisin der alt havner som det ikke er plass til på andre nivå – selv om husene er aldri så nye. Det er vår oppgave som kritiske fagutøvere – i akademi og klinikk – å begrense denne ekspansjonen. Og akademiet og kunnskapssystemet har størst ansvar – det er der den medisinske virkeligheten skapes.»

Sentrale temaer

Hva så med uken sett under ett? Kongresssjef og fastlege i Trondheim Torgeir Fjermestad oppsummerer inntrykkene slik:

– Vi er godt fornøyd med plenumsforedragsholderne, som på en ypperlig måte fremstilte sentrale temaer i primærmedisin. Jeg må også nevne teamet i arrangørkomiteen – som fungerer godt sammen, både i planleggingen av kongressen og ikke minst under selve uka der vi med korte tidsfrister må finne løsninger på utfordringer som dukker opp. Vår opplevelse er at dette har vært en av de bedre Nidaroskongressene – når en vurderer summen av faglig og arrangementsteknisk innhold.

– Hva var du mest spent på, før kongressen?

– Hvordan vårt nye registreringsprogram ville fungere: Når man venter 713 deltakere på den første dagen i kongressuken, må flyten i registreringen være optimal og ventetiden minimal. Dette fungerer godt i år. At det tekniske systemet gjorde det enkelt å sende elektroniske meldinger til deltakere med informasjon om programmet, er en bonus. Vi vet av erfaring at deltakernes førsteinntrykk er avgjørende for helhetsopplevelsen, sier Fjermestad.

Prisvinner Irene Hetlevik flankert av kongresssjef Torgeir Fjermestad og medlem av kongresskomiteen Brit Skarsvåg.

Prisvinnerne under Nid

Olav Thorsen fra Stavanger fikk årets **Løvetannpris**. I begrunnelsen heter det blant annet at han er full av store og vide visjoner, og det er ingenting som tyder på at han har begynt å bremse på tempoet. Doktorgraden er langt over halvveis og drømmen om et medisinsk fakultet i Stavanger er mer enn en fjern dagdrøm.

Skriventprisen gikk til Jannike Reymert, som har vært *Utposten*-redaktør i ti år. Men NFA la spesielt vekt på at prisvinneren først og fremst hadde utmerket seg med et intervju av allmennpraktikerkollega Michael de Vibe. «Oppmerksomt til stede» heter intervjuet, og står i *Tidsskriftet* nr 14 i år. Intervjuet viser hvordan tanker kan spres som ringer i vann, og lesningen gir både gjenkjennelse og ny læring.

Anette Fosse ble årets **vinner av forskningsprisen** og anerkjennes for å ha valgt det «endeligste» av alle medisinske og menneskelige emner, nemlig døden. Hittil har hun undersøkt hva som finnes – og hva som ikke finnes – av faglig kunnskap om emnet. Komiteen er sikker på at hun vil bidra til å utdype vår alles innsikt og forståelse med henblikk på hva døende mennesker og deres pårørende ønsker og trenger, og hva legers faglige ansvar for de døende kan innebære.

Anders Forsdahls minnespris gikk i år til Øystein Lappegard. Det begrunnes blant annet med at han har et langt og betydningsfullt praktisk, organisatorisk og etter hvert også akademisk virke som doktor og samfunnsmedisiner i norsk distriktshelsetjeneste. Han har utrettet en markant innsats for primærhelsetjenesten, først og fremst i det sørlige Norge, men etter hvert med ringvirkninger til hele distrikts-Norge.

Irene Hetlevik fikk **Nidarosprisen** 2013 for sitt arbeid og for sitt mangeårige engasjement som fastlege og som forsker innen norsk allmennmedisin. Hun er professor i allmennmedisin ved NTNU. Hun holdt et engasjert foredrag om farene ved overdiagnostikk i medisinen.

Øystein Lappegard fikk Anders Forsdahls minnespris, tildelt av Nasjonalt senter for distriktsmedisin ved Helen Brandstorp.

Prof. Irene Hetlevik (t.v.) fikk Nidarosprisen 2013. T.h. prisutdeler og medlem av kongresskomiteen Mona Størseth.

Laroskongressen i 2013

Årets «Løvetann»
Olav Thorsen
sammen med
prisutdeler Marit
Hermansen
fra NEA.

Anette Fosse ble tildelt AFUs forskningspris.

Jannike Reymert fikk NEAs skribentpris.

